

Άγιος Ιωάννης Επίσκοπος Κολωνείας

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

1. Από της γεννήσεως του Αγίου Μέχρι της ελεύσεώς του εις την Λαύρα Σάββα

του Ηγιασμένου[1] (454-490 μ.Χ.)[1]

Πρώτον τοποθετώ με το Λόγο τον αββά Ιωάννη, τον Ησυχαστή της Λαύρας του μακαρίου Σάββα, αφού και κατά τον χρόνο και κατά τη Λαμπρότητα του βίου προηγείται όλων των άλλων. Ο φωτισμένος λοιπόν αυτός πατέρας μας Ιωάννης κατάγεται από την Νικόπολη της Αρμενίας. Είχε γονείς ονομαζόμενους Εγκράτιο και Ευφημία, που ήσαν διακοσμημένοι με πλούτο και διασημότητα καταγωγής και είχαν διαπρέψει σε πολλά δημόσια αξιώματα, σε στρατηγείες, σε δημαρχίες και σε εξουσίες μέσα στα βασιλικά ανάκτορα. Γι' αυτούς και οι Βυζαντινοί και οι Αρμένιοι αναφέρουν πολλά διηγήματα και κατορθώματα. Για να μην προκαλέσω από την αρχή κόρο στην έκθεσή μου, θα τα παραλείψω αυτά εκουσίως και θα διηγηθώ εκείνα μόνο, όσα είναι πρόδηλα σε όλους, σχεδόν εκείνους που τον γνωρίζουν.

Λοιπόν, όπως μου διηγήθηκε ο ίδιος, εγεννήθη την ογδόη Ιανουαρίου της εβδόμης Ινδικτιώνος[2], το τέταρτο έτος της βασιλείας του θεοφιλούς Μαρκιανού. Επειδή οι γονείς του ήσαν Χριστιανοί, ανατράφηκε χριστιανικώς με τους αδελφούς του. Αφού επέρασε λίγος χρόνος και οι γονείς του ετελειώθηκαν εν Χριστώ και η γονική περιουσία διανεμήθηκε, αυτός ο θεοφόρος άνδρας αφιερώθηκε στον Θεό, οικοδόμησε μέσα στη Νικόπολη εκκλησία προς τιμήν της πανυμνήτου Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας, απαρνήθηκε τα πράγματα του βίου, στο δέκατο όγδοο

έτος της ηλικίας του· επήρε δέκα αδελφούς που ήθελαν να σωθούν και συνέστησε εκεί κοινόβιο. Όλο τον χρόνο της νεότητάς του εφρόντιζε προσεκτικά να συγκρατεί το στομάχι του και να περιφρονεί την υπεροψία, γνωρίζοντας ότι το χόρτασμα του στομαχιού δεν γνωρίζει ούτε ν' αγρυπνεί ούτε να σωφρονεί, και η υπεροψία δεν ανέχεται να ηρεμεί και η άσκηση δεν μπορεί να κατορθωθεί χωρίς εγρήγορση, αγνεία και ταπεινοφροσύνη. Έτσι αγωνιζόταν ο ίδιος από τη νεανική ηλικία να φυλάττει τον νου αφούσκωτο και το λόγο ακατάκριτο, αρτυμένο με θείο άλας, ενώ τους υφισταμένους του με λόγο και έργο τους μεταρρύθμισε προς την διαγωγή της ασκήσεως. Δεν τους παραφόρτωνε με τον ζυγό των κανόνων, αφού ήσαν νεοπαγείς, ούτε όμως τους άφηνε να μένουν ξεκούραστοι και αγύμναστοι, αλλά τους οδηγούσε σιγά-σιγά και τους επότιζε με τα θεία νάματα, κι έτσι τους προετοίμαζε να καρποφορούν επάξια της κλήσεως.

Όταν εμπήκε στο εικοστό όγδοο έτος της ηλικίας του[3] και η χάρη άστραφτε μέσα του και έτρεχε παντού, ο μητροπολίτης Σεβάστειας από εκτίμηση στη φήμη του και από παρακλήσεις των κατοίκων της πόλεως Κολωνίας, τον προσκάλεσε για κάποιο άλλο δήθεν θέμα και, καθώς είχε περάσει τα στάδια των βαθμών του κλήρου, τον χειροτονεί Επίσκοπο της πόλεως αυτής, αφού πέθανε ο έως τότε επίσκοπος. Όμως, αν και έτσι δέχθηκε ακουσίως την αρχιερωσύνη, δεν εγκατέλειψε τον κανόνα της μοναχικής διαβιώσεως, αλλά αγωνιζόταν στο επισκοπείο σαν σε μοναστήρι, διατηρώντας μάλιστα την αλουσία, φυλασσόμενος όχι μόνο να μη ιδωθεί από άλλον αλλά και να αντικρύσει τον εαυτό του γυμνό, διότι ενθυμούνταν την γύμνωση του Αδάμ και τα γραμμένα σ' εκείνο το μέρος[4], και πίστευε ότι η αλουσία ήταν μια από τις μεγαλύτερες αρετές, και γενικά εφρόντιζε με κάθε τρόπο να ευαρεστήσει τον Θεό, και με νηστείες και προσευχές, με αγνότητα σώματος και καθαρότητα καρδιάς[5], καθαιρούσε πάντοτε τους λογισμούς και κάθε ύψωμα που σηκωνόταν κατά της γνώσεως του Θεού.

Επί πλέον και ο αδελφός του Περγάμιος, αφού ευδοκίμησε και στους δύο βασιλείς Ζήνωνα και Αναστάσιο και άσκησε πολλές πολιτικές εξουσίες, φωτιζόμενος από την αρετή του εφρόντιζε ιδιαιτέρως να ευαρεστήσει τον Θεό. Αλλ' επίσης και ο ανεψιός του Θεόδωρος, ο ενδοξότατος γραμματέας, ακούοντας για τον θείο του που εγέρασε μέσα στις αρετές και φωτιζόμενος στην ψυχή διά της ακοής, πολύ ευαρέστησε τον Θεό μαζί με όλη την οικογένειά του. Αυτός ο Θεόδωρος τώρα θαυμάζεται από όλη τη Σύγκλητο και τον ευσεβέστατο βασιλέα μας Ιουστινιανό για τη σύνεση και σεμνότητα βίου, για την ορθή πίστη και συμπάθεια και ελεημοσύνη. Αυτά όμως αργότερα. Τώρα θα επανέλθω στην έκθεση κατά χρονική σειρά.

Όταν ο θεσπέσιος αυτός Ιωάννης είχε κάμει εννέα χρόνια στην επισκοπή, συνέβηκε

να είναι διοικητής της Αρμενίας ο σύζυγος της αδελφής του Μαρίας Πασίνικος. Από σατανική ενέργεια ο Πασίνικος επιχειρούσε να ζημιώσει και να ταραξεί την Εκκλησία που είχε ανατεθεί στον Ιωάννη· δεν επέτρεπε σ' εκείνους που είχαν την ευθύνη να φροντίζουν καταλλήλως για τα χριστιανικά πράγματα και αποσπούσε με βία εκείνους που προσέφευγαν στα όριά της κι έτσι κατέλυσε την ασυλία. Αν και πολλές φορές παρακαλούνταν και με τον λόγο του Θεού νουθετούνταν, γινόταν χειρότερος, όταν μάλιστα πέθανε η αδελφή του. Περιπίπτοντας λοιπόν σε βαρύτατη θλίψη ο δίκαιος, αναγκάζεται ν' ανεβεί στην Κωνσταντινούπολη. Όταν έφθασε εκεί και εξασφάλισε τα συμφέροντα της Εκκλησίας του με τη βοήθεια του Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ευφημίου, κατά το τέλος της βασιλείας του Ζήνωνα, παίρνει μια θεάρεστη απόφαση ν' αναχωρήσει στην Αγία Πόλη και να ησυχάσει ερημικά από τα πράγματα του βίου. Αφού απέλυσε τους πρεσβυτέρους και κληρικούς που ήταν μαζί του, με τα βασιλικά διατάγματα που είχε εξασφαλίσει, διέφυγε όλων την προσοχή και ολομόναχος ανέβηκε σε πλοίο. Έφθασε στα Ιεροσόλυμα και έμεινε στο πριν από την αγία πόλη γηροκομείο, που κτίστηκε από τη μακαρία Ευδοκία και είναι παρεκκλήσι του αγίου μάρτυρα Γεωργίου. Όταν ήλθε και είδε σ' αυτό κοσμική οχλαγωγία, λυπήθηκε μέσα του και παρακαλούσε τον Θεό με δάκρυα να οδηγηθεί σ' ένα τόπο ευχάριστο, ήσυχο και κατάλληλο για να σωθεί.

Καθώς λοιπόν ο τίμιος πατέρας μας Ιωάννης έμενε στο παραπάνω γηροκομείο αρκετό χρόνο, διανυκτερεύοντας με προσευχές, μια νύκτα περπατώντας μόνος στο μεσάιυλο του γηροκομείου και κοιτάζοντας προς τον ουρανό, βλέπει ξαφνικά αστέρι που έλαμπε με σχήμα σταυρού να έρχεται επάνω του κι ακούει φωνή που του έλεγε από εκείνο το φως: «Αν θέλεις να σωθείς, ακολούθα τούτο το φως».

Πίστεψε, εβγήκε αμέσως έξω και ακολουθώντας εκείνο το φως σαν οδηγό, ήλθε στη Μεγίστη Λαύρα του αγίου πατέρα μας Σάββα· ήταν τότε Πατριάρχης στην Εκκλησία Ιεροσολύμων ο Σαλούστιος επί της δεκάτης τετάρτης ινδικτιώνος, κατά το τριακοστό όγδοο έτος της ηλικίας του, την εποχή που η θεόκτιστη εκκλησία της Μεγίστης Λαύρας εγκαινιάσθηκε^[6] και ο Αναστάσιος ανέλαβε τη βασιλεία μετά τον θάνατο του Ζήνωνα, καθώς άκουσα τον ίδιο να το διηγείται με το στόμα του. Όταν λοιπόν έφθασε στην Μεγίστη Λαύρα, ευρήκε τον μακαρίτη Σάββα να έχει συνοδεία εκατόν πενήντα αναχωρητών, που περνούσαν με μεγάλη στέρηση των σωματικών πραγμάτων, αλλά ήσαν πλούσιοι σε πνευματικά χαρίσματα.

Ο μακαρίτης λοιπόν Σάββας, αφού τον υποδέχθηκε, τον παραδίδει στον οικονόμο της Λαύρας, για να παίρνει εντολές και να υπηρετεί σαν αρχάριος, αγνοώντας τον εσωτερικό του θησαυρό. Ας μη θαυμάζει όμως κανείς που ο θησαυρός των κατορθωμάτων του Ιωάννη αποκρύφθηκε από τον γέροντα Σάββα, αλλά μάλλον να

σκεφθεί ότι, όταν ο Θεός θελήσει ν' αποκαλύψει στους αγίους του[7], είναι προφήτες, όταν όμως θελήσει ν' αποκρύψει, βλέπουν όπως όλοι. Και επιβεβαιώνει το λόγο του ο προφήτης Ελισσαίος που λέγει για τη Σουμανίτιδα, «η ψυχή της είναι καταλυπημένη και ο Κύριος το απέκρυψε από μένα»[8].

Ο θεσπέσιος Ιωάννης έδειχνε κάθε υπακοή στον οικονόμο και τους άλλους πατέρες, υπηρετώντας με ταπεινοφροσύνη και προθυμία· μετέφερε νερό από το χείμαρρο, εμαγείρευε για τους οικοδόμους και τους υπηρετούσε στη μεταφορά λίθων και στις άλλες εργασίες οικοδομής, όταν χτιζόταν το ξενοδοχείο της Λαύρας. Κατά τον δεύτερο χρόνο της παρουσίας του στη Λαύρα καθарίσθηκε το Καστέλλι από την κατοίκηση των δαιμόνων, όπως εξέθεσα στο βίο περί του αγίου Σάββα· τότε εκοπίασε πολύ με τον άγιο Σάββα και μαζί με άλλους, όπως μου διηγήθηκε ο ίδιος, τότε που και ο άγιος αββάς Μαρκιανός κατά θεία αποκάλυψη τους έστειλε τροφές, διότι επεινούσαν και δεν διέθεταν τίποτε από τα αναγκαία για την τροφή. Όταν έφθασε ο καιρός της αλλαγής των διακονιών, την πρώτη Ινδικτιώνα[9], ο οικονόμος που αναφέραμε όρισε αυτόν τον μεγάλο φωστήρα ξενοδόχο και μάγειρα. Αυτός δέχθηκε με προθυμία και χαρά αυτή τη διακονία και υπηρέτησε όλους τους πατέρες με δουλείες, υπηρετώντας τον καθένα με ταπεινοφροσύνη και επιείκεια.

Όταν εκτελούσε αυτή τη διακονία, συνέβη να κτίζεται το κοινόβιο έξω από τη Λαύρα προς τον Βορρά, που είχε σκοπό σ' αυτό να εκπαιδεύονται πρώτα στη μοναχική ακρίβεια οι απαρνούμενοι τον βίο, κι έπειτα, αφού διδαχθούν έτσι τον κοινοβιακό κανόνα, να κατοικούν στη Λαύρα, διότι ο μακάριος Σάββας διαβεβαίωνε κι έλεγε: «όπως το άνθος προηγείται της καρποφορίας, έτσι προηγείται ο κοινοβιακός βίος του αναχωρητικού».

Όταν λοιπόν κτιζόταν αυτό το κοινόβιο, αναγκαζόταν ο δίκαιος αυτός άνδρας, που ήταν ξενοδόχος, εκτός από τις άλλες υπηρεσίες του ξενοδοχείου, να μαγειρεύει για τους τεχνίτες και να αχθοφορεί για δεύτερη φορά και να βαστάζει τα ψητά και τα άλλα φαγώσιμα και να τα φέρνει στους εργαζομένους, σε απόσταση δέκα σταδίων από το ξενοδοχείο. Όταν ετελείωσε το έτος της διακονίας αυτής[10] και όλοι οι πατέρες οικοδομήθηκαν με την κατάστασή του, τη σεμνότητα και την πνευματική σύνεσή του, του έδωσε ο πατέρας μας Σάββας ένα κελλί για να ησυχάσει.

2. Σαββαΐτης μοναχός, υπόδειγμα ταπείνωσης και ασκητικής-αναχωρητικής διαβίωσης (491-502 μ.Χ.)

Ο Τιμιώτατος λοιπόν Ιωάννης, αφού έλαβε το κελλί και του επιτράπηκε να ησυχάσει, έμεινε τρία χρόνια. Τις πέντε ημέρες της εβδομάδας δεν φαινόταν

καθόλου σε άνθρωπο ούτε έτρωγε τίποτε, το Σάββατο όμως και την Κυριακή, έμπαινε πριν από όλους στην εκκλησία και έβγαινε τελευταίος, στεκόταν επιμελώς και με φόβο και κάθε ευλάβεια στόν κανόνα της ψαλμωδίας, σύμφωνα με το λεγόμενο στους ψαλμούς, «υπηρετήστε τον Κύριο με φόβο και αγάλλεσθε εμπρός του με τρόμο[11]. Και τόση κατάνυξη διέθετε, ώστε να χύνει άφθονα δάκρυα στον καιρό της αναίμακτης θυσίας και να μη μπορεί να συγκρατήσει τον εαυτό του, ώστε οι πατέρες που έβλεπαν τη χάρη των δακρύων να εκπλήττονται και να δοξάζουν τον Θεό που δίνει τα αγαθά.

Όταν συμπληρώθηκε ο τριετής χρόνος[12], του ανατέθηκε η οικονομία της Λαύρας. Ο Θεός του συνεργούσε σε όλα και ευλογήθηκε η Λαύρα και πληθύνθηκε η συνοδεία κατά τη διάρκεια της διακονίας του. Όταν εκπλήρωσε τη διακονία του, ο μακάριος Σάββας θέλησε να τον χειροτονήσει ως ενάρετο και τέλειο μοναχό. Τον επήρε λοιπόν στην Αγία Πόλη την έκτη ινδικτιώνα[13] και τον παρουσίασε στον μακαρίτη Ηλία τον αρχιεπίσκοπο και αφού του εξέθεσε τις αρετές του, τον παρακάλεσε να χειροτονηθεί πρεσβύτερος.

Ο αρχιεπίσκοπος, όταν άκουσε τα σχετικά με αυτόν, πηγαίνει στο άγιο Κρανίο, θέλοντας να τον χειροτονήσει με τα χέρια του. Ο μεγάλος όμως αυτός πατέρας, που κρατούνταν για να μη μπορεί να ξεφύγει, είπε στον αρχιεπίσκοπο με τη σύνεση που διέθετε: «Τίμιε πάτερ, επειδή έχω κάμει μερικά πταίσματα, παρακαλώ να τα αναφέρω ιδιαιτέρως σε σας τον μακαριώτατο, κι αν με νομίσετε άξιο, δέχομαι τη χειροτονία».

Ο αρχιεπίσκοπος Ηλίας τον επήρε στον ανήφορο του Γολγοθά ιδιαιτέρως και τότε ο Άγιος του λέγει: «Εγώ, πάτερ, έχω χειροτονηθεί επίσκοπος της τάδε πόλεως, αλλά επειδή πληθύνθηκε η ανομία[14] απομακρύνθηκα με φυγή και εγκαταστάθηκα στην έρημο, δεχόμενος την επισκοπή του Θεού. Θεώρησα δίκαιο, όσο είμαι ακόμη σε σωματική δύναμη, να υπηρετώ και δουλεύω στους πατέρες, ώστε, όταν εξασθενήσω να είμαι ακατάκριτος που θα διακονούμαι από άλλους. Παρακαλώ την αγιότητά σου να λυπηθεί τη ζωή μου και να μην αναφέρει σε κανένα το μυστικό αυτό».

Όταν άκουσε αυτά ο αρχιεπίσκοπος εθαύμασε· εκάλεσε τον μακάριο Σάββα και του λέγει: «Μου εμπιστεύθηκε μερικά πράγματα, και είναι αδύνατο να χειροτονηθεί, αλλά από σήμερα να ησυχάσει χωρίς κανείς να τον ενοχλεί».

Ο αρχιεπίσκοπος αυτά μόνο είπε και τους απέλυσε· αλλά ο αββάς Σάββας, λυπημένος μέσα του, αναχώρησε σε σπήλαιο δυτικά του Καστελλίου, περίπου τριάντα στάδια από την Μεγίστη Λαύρα, όπου αργότερα συνέστησε κοινόβιο, ερρίφθηκε ενώπιον του Θεού και έλεγε με δάκρυα: «Γιατί, Κύριε, με περιφρόνησες

τόσο πολύ, ώστε ν' απατηθώ και να νομίσω ότι ο Ιωάννης είναι άξιος της ιερωσύνης; Τώρα, Δέσποτα Κύριε, φανέρωσά μου τα σχετικά με αυτόν, διότι η ψυχή μου είναι λυπημένη μέχρι θανάτου[15], αν το σκεύος που εγώ ενόμισα αγιασμένο και χρήσιμο και άξιο υποδοχής του θείου μύρου, έγινε άχρηστο μπροστά στη θεία μεγαλωσύνη σου». Καθώς με τέτοιους και παρόμοιους λόγους μαζί με δάκρυα διενυκτέρεινε ο αββάς Σάββας, του παρουσιάσθηκε μια αγγελική μορφή που έλεγε: «Δεν είναι άχρηστο σκεύος, αλλά σκεύος εκλογής[16], ο Ιωάννης. Επειδή όμως εχειροτονήθηκε προηγουμένως επίσκοπος δεν μπορεί να γίνει πρεσβύτερος».

Έως αυτό το σημείο έφθασε η οπτασία. Ο πατέρας μας Σάββας όμως, που ήταν συνηθισμένος με θεοφάνειες και αγγελικές οπτασίες, δεν εδειλίασε, αλλά γεμάτος χαρά ήλθε στο κελλί του θείου Ιωάννη, τον αγκάλιασε και είπε: «Πάτερ Ιωάννη, εσύ έκρυψες από εμένα την προς εσένα δωρεά του Θεού, ο Κύριος όμως μου την εφάνέρωσε».

Τότε ο θεσπέσιος Ιωάννης είπε: «Είμαι λυπημένος, πάτερ, διότι δεν ήθελα να ξέρει κανείς αυτό το μυστήριο. Τώρα όμως δεν θα μπορέσω να κατοικώ σ' αυτή τη χώρα».

Ο γέροντας υποσχέθηκε στο όνομα του Θεού να μη αναφέρει το πράγμα αυτό σε κανένα απολύτως. Και από τότε ησύχαζε στο κελλί του, χωρίς να πηγαίνει στην εκκλησία μήτε γενικώς να συναντά κάποιον, εκτός από τον υπηρέτη του, επί τέσσερα χρόνια, πλην της ημέρας του εγκαινιασμού του σεβασμίου οίκου της Παναγίας Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας, που έγινε στη Λαύρα την ενάτη Ινδικτιώνα[17]. Πράγματι μόνο τότε αναγκάσθηκε να εξέλθει και να ασπασθεί τον αρχιεπίσκοπο Ηλία που ήλθε στα εγκαίνια. Ο πατριάρχης, μόλις τον συνάντησε, συμπάθησε την πνευματική του σύνεση και γλυκειά του συζήτηση και τον είχε όλον τον χρόνο της ιεραρχίας του σε εκτίμηση.

3. Στην έρημο του Ρουβά και τη Λαύρα, μέχρι της αγίας κοιμήσεως του Αγίου Σάββα

(503-532 μ.Χ.)

Όταν συμπληρώθηκε ο τετραετής χρόνος και ο μακάριος Σάββας αποχώρησε από τη Λαύρα στα μέρη της Σκυθοπόλεως, λόγω της αναταραχής των ανδρών που αργότερα εγκαταστάθηκαν στη Νέα Λαύρα, αυτός ο τιμιώτατος Ιωάννης, για να αποφύγει το συνέδριο της αταξίας ανεχώρησε στην έρημο του Ρουβά, το πεντηκοστό έτος της ηλικίας του, κατά την ενδέκατη Ινδικτιώνα[18].

Ησύχασε εκεί σε σπήλαιο έξι χρόνια αποξενωμένος από κάθε ανθρώπινη συναναστροφή, διότι εποθύσε να ομιλεί με τον Θεό σε ησυχία και να καθαρίσει το

οπτικό της διανοίας με τη μακρά φιλοσοφία, ώστε με ανοικτό πρόσωπο να αντικατοπτρίζει τη δόξα του Κυρίου, φροντίζοντας με κάθε τρόπο να προκόβει από δόξα σε δόξα με την επιθυμία για τα ανώτερα.

Κάθε δύο ή τρεις ημέρες, υποχωρώντας στη φυσική ανάγκη του σώματος, έβγαινε από το σπήλαιο και περιτριγύριζε την έρημο, για να συγκεντρώσει τα μελάγρια που φύονται αυτομάτως, από τα οποία τρέφονται οι αναχωρητές της ερήμου.

Κάποια ημέρα, στην αρχή της εκεί διαμονής του, πριν να γνωρίσει αυτήν την έρημο, εβγήκε για τη συλλογή που ανέφερα, αλλά έχασε το δρόμο κι' έπεσε σε απότομους γκρεμούς· επειδή δεν ευρήκε από ποιο δρόμο να επιστρέψει στο σπήλαιο και δεν είχε τη δύναμη να βαδίσει, έπεσε λιπόθυμος. Και να, ξαφνικά με την επίσκεψη της θείας δυνάμεως έγινε μετάρσιος, όπως ο προφήτης, Αββακούμ, κι ευρέθηκε στο σπήλαιο του[19]. Καθώς όμως προχωρούσε ο καιρός, εγνώρισε εκείνη την πανέρημο και εντόπισε το χώρο από όπου μεταφέρθηκε μετάρσιος, και ευρήκε ότι η απόσταση ήταν πέντε μίλια.

Ένας αδελφός που ήλθε στο Ρουβά έμεινε κοντά του λίγον καιρό ζώντας τον αναχωρητικό βίο μαζί του. Ο αδελφός αυτός, επειδή μάλλον εκουράσθηκε απ' αυτήν την άσκηση, λέγει στον γέροντα, καθώς ήδη επλησίαζε η εορτή του Πάσχα: «Ας ανεβούμε λοιπόν στη Λαύρα, πάτερ, για να τελέσουμε την έορτη του Πάσχα μαζί με τους πατέρες, διότι εδώ δεν έχουμε τίποτε φαγώσιμο εκτός από αυτά τα μελάγρια».

Ο θεσπέσιος όμως Ιωάννης δεν ήθελε ν' ανεβεί εκεί, αφού ο πατέρας μας Σάββας δεν ήταν, αλλ' είχε αποχωρήσει από τη Λαύρα, όπως είπαμε, και ενουθέτησε τον επειγόμενο αδελφό με τα λόγια:

«Ας ησυχάσουμε, αδελφέ, και ας πιστεύουμε ότι εκείνος που έθρεψε στην έρημο εξακόσιες χιλιάδες επί σαράντα χρόνια, αυτός θα διαθρέψει κι εμάς όχι μόνο με τα αναγκαία, αλλά και με τα περιττά. Διότι αυτός είπε, «δεν θα σ' αφήσω ούτε θα σε εγκαταλείψω», και στο ευαγγέλιο λέγει, «να μη αγωνιάτε λέγοντας, τι θα φάμε και τι θα πιούμε και τι θα ντυθούμε, διότι γνωρίζει ο Πατέρας σας ο ουράνιος ότι τα χρειάζεσθε όλα αυτά, αλλά να ζητείτε τη βασιλεία των ουρανών και τη δικαιοσύνη του Θεού, κι όλα αυτά θα προστεθούν σ' εσάς». Υπόμενε λοιπόν, τέκνο, και προτίμησε τη στενή οδό από την πλατειά[20]. Διότι η εδώ άνεση γεννά την αιώνια τιμωρία, ενώ η παρούσα κακοπάθεια ετοιμάζει την απόλαυση των αγαθών».

Ο αδελφός, επειδή δεν επείσθηκε μ' αυτούς και τους παρομοίους λόγους, αναχώρησε και εβάδισε την οδό προς τη Λαύρα. Αφού αναχώρησε, έρχεται ένας άνθρωπος εντελώς άγνωστος στον γέροντα με ένα όνο φορτωμένο πολλά αγαθά·

το φόρτωμα είχε καθάριους άρτους ζεστούς, οίνο και έλαιο, νωπά τυριά και αυγά και σταμνί με μέλι. Αφού τα ξεφόρτωσε, ανεχώρησε.

Ο τιμιώτατος πατέρας μας Ιωάννης ενθουσιάσθηκε για την επίσκεψη του Θεου· ο αδελφός που ανεχώρησε, έχασε το δρόμο και αφού κατατσακίσθηκε αρκετά, επέστρεψε την τρίτη ημέρα πεινασμένος και εξαντλημένος, απολαμβάνοντας τους καρπούς της παρακοής του. Και όταν ευρήκε τα τόσα αγαθά στο σπήλαιο, καταδίκασε την απιστία και απείθειά του και έπεσε με εντροπή μπροστά στον γέροντα, ζητώντας να λάβει συγχώρηση από αυτόν. Ο γέροντας πονώντας για την ανθρώπινη ασθένεια, συμπάθησε τον αδελφό, τον ανέστησε και τον ενουθέτησε λέγοντας: «Γνώριζε με ακρίβεια, ότι μπορεί ο Θεός να ετοιμάσει τράπεζα στη έρημο»[21].

Κατ' αυτόν λοιπόν το χρόνο ο Αλαμούνδαρος ο Σικίτης ανέλαβε το αξίωμα του βασιλέως των Σαρακηνών που ευρίσκονταν υπό την εξουσία των Περσών. Αυτός εισέβαλε στην Αραβία και Παλαιστίνη με πολύ θυμό εναντίον των Ρωμαίων, λεηλατώντας τα πάντα και εξανδραποδίζοντας πολλές μυριάδες Ρωμαίων και διαπράττοντας πολλές αθέμιτες ενέργειες μετά την άλωση της Αμίδης.

Όταν λοιπόν διασπάρηκε σ' αυτήν την έρημο το πλήθος των βαρβάρων και τεταγμένοι να φυλαρχούν και να φυλάττουν την έρημο, διαμήνυσαν στα μοναστήρια να ασφαλιστούν για την έφοδο των βαρβάρων, οι πατέρες της Μεγίστης Λαύρας εδήλωσαν στον τιμιώτατο πατέρα να φύγει από τη διαμονή στο

Ρουβά και ν' ανεβεί στη Λαύρα και να ησυχάσει στο κελλί του. Ο θεσπέσιος Ιωάννης, αφού γεύθηκε αυτή τη θεία γλυκύτητα διά της ησυχίας, ευχαρίστως παρέμενε και δεν ανεχόταν ν' απομακρυνθεί, σκεπτόμενος και λέγοντας μέσα του αυτά:

«Αν δεν με φροντίζει ο Θεός, γιατί να ζω»;

Κι έτσι, έχοντας τον Ύψιστο καταφυγή του έμεινε ανενόχλητος. Ο Θεός, που πάντοτε φροντίζει για τους δούλους του, παράγγειλε στους αγγέλους του να φυλάξουν σύμφωνα με τη Γραφή τον όσιό του και θέλοντας να τον διαβεβαιώσει, επειδή δειλίασε λίγο, απέστειλε ένα παμμεγέθη και φοβερώτατο λέοντα να τον φυλάττει μέρα και νύκτα από την επιβουλή των αλιτηρίων βαρβάρων. Βέβαια, όταν είδε τον λέοντα την πρώτη νύκτα, δειλίασε κάπως, όπως μου διηγήθηκε ο ίδιος. Όταν όμως παρατήρησε ότι ο λέοντας τον ακολουθούσε νύκτα μέρα, ήταν αναπόσπαστος απ' αυτόν και αμυνόταν εναντίον των βαρβάρων, ανέπεμψε στον Θεό ευχαριστήριες ωδές «που δεν αφήνει τη ράβδο των αμαρτωλών στην κληρονομιά των δικαίων»[22].

Ο μακαρίτης πατέρας μας Σάββας λοιπόν, όταν ήλθε από τη Νικόπολη και σύστησε τη Νέα Λαύρα και έπειτα ήλθε στην οικοδομή του Σπηλαίου, όπως έχει λεχθεί, έλαβε υπόμνηση της οπτασίας που έγινε προς αυτόν κάποτε περί του οσίου Ιωάννη, επήγε προς αυτόν στον Ρουβά και του λέγει: «Να, ο Θεός σε φύλαξε από την επιδρομή των βαρβάρων και σε ασφάλισε, στέλλοντάς σου εναν αισθητό φύλακα· αλλά σήκω και κάμε τώρα και συ το ανθρώπινο και φύγε όπως οι πατέρες, για να μη σου θεωρηθεί υπεροψία».

Αφού απηύθυνε και πολλές άλλες παραινέσεις, τον ανέβασε στη Μεγίστη Λαύρα κατά την δευτέρα Ίνδικτιώνα[23] και τον έκλεισε σε κελλί, στο πεντηκοστό έκτο έτος της ηλικίας του, χωρίς να γνωρίζει κανένας άλλος από τη συνοδεία ότι είναι επίσκοπος. Αφού επέρασε πολύς καιρός οικονόμησε τα πράγματα ο Θεός, ώστε να φανερωθεί ο κρυμμένος θησαυρός του Ιωάννη με αυτόν τον τρόπο:

Κάποιος άνδρας καταγόμενος από τη χώρα των Ασιατών και ονομαζόμενος Αιθέριος, τιμημένος με την αρχιερωσύνη και πολιτευόμενος αντάξια σ' αυτήν, ήλθε στα Ιεροσόλυμα. Αφού επροσκύνησε τους σεβάσμιους τόπους με το ζωοποιό ξύλο του Σταυρού και εμοίρασε πολλά χρήματα στους φτωχούς και τα μοναστήρια, έβγηκε από την Αγία Πόλη επειγόμενος να επιστρέψει στην πατρίδα του. Ανέβηκε σε πλοίο και αφού ανοίχθηκε στο πέλαγος, επέστρεψε εξ αιτίας αντιθέτου ανέμου με πολύ κίνδυνο στην Ασκάλωνα. Όταν μετά δύο ημέρες θέλησε πάλι να εκπλεύσει του φανερώνεται στο όνειρο άγγελος Κυρίου λέγοντας του: «Αντενδείκνυται να αποπλεύσεις, αν δεν επιστρέψεις στην αγία πόλη και μεταβείς στη Λαύρα του αββά

Σάββα, όπου θα συναντήσεις τον αββά Ιωάννη τον ησυχαστή, άνδρα δίκαιο και ενάρετο, επίσκοπο, κάτοχο κοσμικού πλούτου, που από σεβασμό και πόθο προς τον Θεό καταφρόνησε όλα τα αγαθά του βίου και εταπεινώθηκε με την εκούσια ακτημοσύνη και άσκηση».

Τότε λοιπόν ο Αιθέριος, μόλις σηκώθηκε από τον ύπνο και κατανόησε την οπτασία, ήλθε βιαστικά ερωτώντας στη Λαύρα τον αββά Σάββα και, αφού διηγήθηκε στους πατέρες την οπτασία, οδηγήθηκε προς τον Ησυχαστή· τον ασπάσθηκε, έμεινε μαζί του δύο ημέρες, άνοιξε πλατειά συζήτηση μαζί του και τον ορκίζει να του διηγηθεί και του φανερώσει αδίστακτα τα δικά του. Και έτσι αναγκάστηκε να διηγηθεί το γένος και την πατρίδα και την ιερωσύνη. Όταν τα έμαθε αυτά ο Αιθέριος υπερθαύμασε και είπε: «Αληθινά και τώρα κυλίνουνται άγιοι λίθοι στη γη».

Κι αφού έτσι συνεννοήθηκε με τον δίκαιο, επήγε στον μακαρίτη Σάββα κι εξήγησε σ' αυτόν και στους πατέρες όλα τα σχετικά με τον θεσπέσιο Ιωάννη, κι από τότε εμαθεύθηκε από τους πατέρες το γένος και η επισκοπή του Ιωάννη.

Το εβδομηκοστό ένατο έτος της ηλικίας του Ιωάννη αυτού, εικοστό τέταρτο από την κάθειρξη του στο κελλί, εκοιμήθη και ύπνωσε ειρηνικά στο κελλί του ο άγιος πατέρας Σάββας, την πέμπτη Δεκεμβρίου της δεκάτης Ινδικτιώνος[24]. Τότε λοιπόν ελυπήθη ο τιμιώτατος αυτός μαργαρίτης Ιωάννης κατά διάνοια, που δεν εβγήκε από το κελλί για να παραστεί στην τελείωση του αγίου πατέρα. Καθώς λοιπόν είχε περιέλθει σε αθυμία και θρηνούσε με δάκρυα τη στέρηση του πατέρα, εμφανίζεται στον ύπνο του ο πατέρας μας Σάββας λέγοντας: «Μη λυπηθείς, πάτερ Ιωάννη, για το θάνατό μου· διότι, αν χωρίσθηκα από σένα σαρκικά, κατά το πνεύμα είμαι μαζί».

Όταν αυτός του είπε, «Παρακάλεσε τον Δεσπότη να με πάρει κι εμένα», λέγει ο μακαρίτης Σάββας: «Αυτό δεν μπορεί να γίνει τώρα, διότι πρόκειται να επέλθει μεγάλος πειρασμός στη Λαύρα και ο Θεός θέλει να ευρίσκεσαι στη σάρκα για παραμυθία καί στήριγμα των υπερασπιζόμενων και αγωνιζομένων για την πίστη».

Όταν άκουσε αυτά ο θεσπέσιος Ιωάννης έγινε χαρούμενος τινάζοντας από πάνω του την αθυμία για τον πατέρα· όμως φρόντιζε για τον πειρασμό που του μήνυσε.

Του γεννήθηκε όμως η επιθυμία να ιδεί πως χωρίζεται η ψυχή από το σώμα και ενώ παρακαλούσε γι' αυτό τον Θεό, αρπάχθηκε κατά διάνοια στην αγία Βηθλεέμ και βλέπει στο νάρθηκα της εκεί σεβάσμιας εκκλησίας ένα άνδρα ξένο και άγιο ξαπλωμένο να πεθαίνει και την ψυχή του να παραλαμβάνεται από αγγέλους και με θεία υμνωδία και ευωδία ν' ανεβαίνουν στους ουρανούς. Και ζητούσε να ιδεί με τα μάτια του, αν είναι έτσι· σηκώθηκε την ίδια ώρα και έφυγε για την αγία Βηθλεέμ

κι ευρήκε ότι εκείνη την ώρα εκδήμησε ο άνθρωπος. Και αφού ασπάσθηκε το άγιο λείψανό του στον ίδιο τον νάρθηκα και το εκήδευσε, το κατέθεσε σε όσες θήκες κι έπειτα επέστρεψε στο κελλί του.

4. Εφησυχάζων, διδάσκων, καθαγιαζών και θαυματουργών μέχρι της κοιμήσεώς του (533-558 μ.Χ.)

Οι μαθητές του φωτισμένου αυτού γέροντα Θεόδωρος και Ιωάννης, μου διηγήθηκαν λέγοντας:

Μετά την κοίμηση του αγίου Σάββα μας έστειλε ο γέροντας σε αποστολή στη Λιβιάδα. Στο δρόμο μετά το πέρασμα του Ιορδάνη μας συνάντησαν κάποιοι και μας είπαν. «Βλέπετε ότι το λιοντάρι είναι εμπρός σας».

Εμείς εσκεφθήκαμε ότι ο Θεός είναι δυνατός να μας φυλάξει με τις ευχές του αββά μας· μήπως εβγήκαμε με το δικό μας θέλημα; Εκπληρώναμε την εντολή του γέροντα. Με αυτές τις σκέψεις περιπατούσαμε, και ξαφνικά έρχεται το λιοντάρι να μας συναντήσει και φοβηθήκαμε πολύ, ώστε δεν μας έμεινε σθένος. Αμέσως βλέπομε τον γέροντα ανάμεσα στους δυο μας, αφαιρώντας τη δειλία μας και παραγγέλλοντάς μας να έχουμε θάρρος. Τότε το λιοντάρι, σαν να κυνηγιέται από μάλιστα, αναχώρησε τρέχοντας από μας κι εμείς βαδίζοντας αβλαβώς ήλθαμε προς τον γέροντα· αυτός πρόλαβε και μας λέγει. «Είδατε πως ευρέθηκα μαζί σας στην ανάγκη; Αλλά κι εδώ παρακάλεσα πολύ τον Θεό για σας, και να, έδειξε έλεος».

Ο ίδιος ο μαθητής του, ονομαζόμενος Θεόδωρος, μου διηγήθηκε και αυτό.

Επέρασε πολλά χρόνια παίρνοντας μόνο ρόφημα, το οποίο ανακάτευε με τη στάκτη του θυμιατηρίου, κι έτσι το έτρωγε. Τον έπιασα να το κάμει αυτό με αυτόν τον τρόπο. Ξέχασε μια φορά να βάλει τον μοχλό της θύρας του· όταν εγώ θέλησα να του δώσω το κρασί κι άγγιξα τη θύρα, αυτή ανοίχθηκε· τον ευρήκα τότε ν' αδειάζει το θυμιατήρι στο καυκίο· επειδή αυτός λυπήθηκε πολύ γι' αυτό, εγώ θέλοντας να συγκρατήσω τη λύπη του, του είπα: «Δεν είσαι ο μόνος που κάμνει αυτό το πράγμα, πάτερ, αλλά και οι περισσότεροι άνδρες σ' αυτή τη Λαύρα, εκπληρώνοντας τη γραφή που λέγει, «έφαγα στάχτη σαν άρτο».

Και μόλις με τούτα τα λόγια κατόρθωσα ν αλλάξω τον γέροντα.

Τον ένενηκοστό χρόνο της ηλικίας του οσίου αυτού γέροντα, το Νοέμβριο μήνα της έκτης Ινδικτιώνος[25], βγαίνοντας από τη μητρόπολη των Σκυθοπολιτών, επήρα εντολές από τη φιλόχριστη μητέρα μου να μη πράττω τίποτε από όσα συντείνουν στην ψυχή χωρίς γνώμη και άδεια του θεσπέσιου αυτού Ιωάννη, μη

τυχόν, όπως μου είπε, συναρπασθείς από την πλάνη των Ωριγενιστών και εκπέσεις αμέσως από το στήριγμά σου. Αφού λοιπόν επήγα στα Ιεροσόλυμα κι ετέλεσα τα εγκαίνια της νέας εκκλησίας της πανυμνήτου Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας, ήλθα στη Λαύρα του μακαρίτη Σάββα και παρουσιάσθηκα στον θεσπέσιο αυτόν γέροντα, αφιερώνοντας σ' αυτόν τον εαυτό μου και ζητώντας να πάρω από αυτόν θεάρεστη βουλή. Και ενώ άκουσα απ' αυτόν, «αν θέλεις να σωθείς, κατοίκησε στη μονή του μεγάλου Ευθυμίου», εγώ, σαν νέος και ματαιόδοξος, περιφρονώντας την εντολή του, κατέβηκα στον Ιορδάνη, θέλοντας να κατοικήσω σ' ένα από τα εκεί μοναστήρια. Και όχι μόνο δεν κατευοδόθηκα, αλλά και επί έξι μήνες ασθένησα στη Λαύρα του Καλαμώνα από φοβερή ασθένεια. Όταν έφθασα σε πολλή λύπη και αδημονία για την ξενιτιά και την αρρώστια μου και για το ότι ήμουν σε ζυγό συνοδείας, μου παρουσιάζεται στον ύπνο ο φωτισμένος αυτός γέροντας να μου λέγει τα εξής: «Αρκετά επαιδεύθηκες, διότι δεν άκουσες την εντολή μου· τώρα όμως σήκω και πήγαινε στην Ιεριχώ, όπου θα ευρείς κάποιον μοναχό Γερόντιο στο ξενοδοχείο της μονής του αββά Ευθυμίου. Ακολούθησε τον στη μονή και θα σωθείς».

Εσηκώθηκα από τον ύπνο κι αμέσως ενδυναμώθηκα, μετέλαβα τα άχραντα μυστήρια, κι αφού εγεύθηκα, ανέβηκα πεζός στην Ιεριχώ, ώστε οι πατέρες να θαυμάζουν γι' αυτήν την τόσο απότομη μεταβολή. Κι αφού έτσι ανέβηκα, έμεινα στη μονή του αγίου Ευθυμίου, τον Ιούλιο μήνα της έκτης Ινδικτιώνος[26].

Από τότε επήγαινα σ' αυτόν συνεχώς αναθέτοντας σ' αυτόν όλες τις σκέψεις μου, εκτός του ότι, όπως εγνώριζα, μαθητές του επήγαιναν στο σπίτι μας στην Σκυθόπολη, σαν ξενοδοχείο τους και έπαιρναν από τους γονείς μου κάποια ετήσια ευλογία για το κοινό της Λαύρας και τον θεσπέσιο πατέρα. Διότι οι γονείς μου ήσαν αφοσιωμένοι πολύ σ' αυτόν και στους πατέρες της Λαύρας, αφ' ότου ο οίκος μας αξιώθηκε της παρουσίας του αγίου πατέρα μας Σάββα.

Γι' αυτό η μητέρα μου μου έδωσε τις παραπάνω εντολές, όταν έφευγα, οπότε κι εγώ θαρραλέωτερα πηγαίνω κι απολαμβάνω την νουθεσία και ευχή του. Τώρα μάλιστα προτράπηκα απ' αυτόν ν' αφήσω την κατοίκηση της Νέας Λαύρας και να κατοικήσω στη Μεγίστη Λαύρα. Και αυτό ακριβώς έκαμα με την ευδοκία του Θεού.

Πριν από αρκετό χρόνο επισκέφθηκα τον άγιο αυτόν γέροντα, κτυπημένος από κάποιον σατανικό λογισμό, και τον ανέθεσα σ' αυτόν, και αφού επήρα από αυτόν ευχή, αμέσως επέτυχα άνεση. Ενώ λοιπόν εγώ καθόμουν δίπλα στη θύρα του και απολάμβανα τη θεία διδασκαλία του, κάποιος Γεώργιος έφερε προς αυτόν το γιό του δαιμονισμένο, τον έρριψε μπροστά στη θύρα του και ανεχώρησε.

Καθώς το παιδί ήταν ξαπλωμένο κι έκλαιε, ο γέροντας που κατάλαβε ότι έχει ακάθαρμο πνεύμα, το ευσπλαγχνίσθηκε, ανέπεμψε γι' αυτό ευχή και αφού το άλειψε με έλαιο του παναγίου Σταυρού, το αποκατέστησε στην υγεία του. Πράγματι το πονηρό πνεύμα υποχώρησε αμέσως κι από εκείνη την ώρα το παιδί εκαθαρίσθηκε.

Ο αββάς Ευστάθιος πριν από λίγες μέρες είχε διαδεχθεί την ηγουμενία του Σπηλαίου, αφού ο Σέργιος πέθανε.

Ο Ευστάθιος αυτός, που ήταν άνδρας που διέπρεπε με τη χάρη του Χριστού στην πνευματική σύνεση, στα ορθά δόγματα και τη σωφροσύνη του βίου, μου διηγήθηκε λέγοντας:

Επολεμήθηκα κάποτε από το δαίμονα της βλασφημίας φοβερά και πηγαίνοντας στον αββά Ιωάννη τον ησυχαστή του εξομολογήθηκα τους λογισμούς μου και τον παρακάλεσα να λάβω απ' αυτόν ευχή. Ο γέροντας εσηκώθηκε και μου έκαμε ευχή, και μου λέγει:

«Ευλογητός ο Κύριος, τέκνον μου, διότι δεν θα σε πλησιάσει πλέον ο λογισμός της βλασφημίας».

Κι έτσι συνέβηκε κατά τους λόγους του γέροντα' και από τότε δεν αισθάνθηκα ποτέ πλέον τον πονηρό και βλάσφημο εκείνο λογισμό.

5. Πρόσθετη διήγησης περί της οσιακής μορφής του Αγίου, επίσης υπό Κυρίλλου Σκυθοπολίτου

Κάποια γυναίκα, Καππαδόκισσα στην καταγωγή, ονομαζόμενη Βασιλίνα, διάκονος της Μεγάλης Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως, ήλθε στα Ιεροσόλυμα, έχοντας μαζί της έναν ανεψιό της που κατείχε ανώτερη τάξη. Αυτός ο ανεψιός κατά τα άλλα ήταν ευλαβής, αλλά δεν επικοινωνούσε με την Καθολική Εκκλησία, διότι είχε δεχθεί την ετεροδοξία του Σεβήρου. Η διάκονος λοιπόν κατέβαλε μεγάλη

προσπάθεια να μεταστρέψει τη γνώμη εκείνου και να τον ενώσει με την Καθολική Εκκλησία· γι' αυτό και παρακαλούσε κάθε δίκαιο άνδρα να κάμει ευχή γι' αυτόν. Η γυναίκα λοιπόν αυτή, όταν άκουσε για τη χάρη του θεσπέσιου Ιωάννη, επόθησε να τον προσκυνήσει· όταν όμως έμαθε ότι αντενδείκνυται να κατεβαίνει γυναίκα στη Λαύρα, προσκάλεσε τον μαθητή του Θεόδωρο και τον παρακάλεσε να τον πάρει και να τον μεταφέρει στον άγιο γέροντα, πιστεύοντας ότι με την ευχή του ο Θεός θα μεταβάλει την σκληροκαρδία του και θα γίνει άξιος να κοινωνήσει με την Καθολική Εκκλησία. Αφού ο μαθητής Θεόδωρος τον επήρε, κατέβηκε προς τον γέροντα, εκτύπησε τη θύρα, κατά τη συνήθεια, και τη στιγμή που ο γέροντας επρόκειτο ν' ανοίξει, έβαλαν κι οι δύο μετάνοια.

Καθώς ο μαθητής είπε: «Ευλόγησε μας, πάτερ».

Ο γέροντας άνοιξε και λέγει προς τον μαθητή: «Εσένα σε ευλογώ, αυτός όμως είναι ανευλόγητος».

Όταν ο μαθητής είπε «μη έτσι, πάτερ», αποκρίθηκε ο γέροντας: «Πράγματι δεν τον ευλογώ, μέχρι που ν' απομακρυνθεί από το φρόνημα των αποσχιστών και να δώσει ομολογία ότι θα κοινωνήσει με την Καθολική Εκκλησία».

Καθώς εκείνος άκουσε αυτά τα λόγια εθαύμασε για το διορατικό χάρισμα του γέροντα και αλλαγμένος από το θαύμα συμφώνησε με πεποίθηση να κοινωνήσει με την Καθολική Εκκλησία. Τότε ο γέροντας, αφού τον ευλόγησε και τον ανέστησε, του μετέδωσε πρώτος τα άχραντα μυστήρια, ξεπλένοντας κάθε διψυχία από την καρδιά του.

Όταν έμαθε αυτό η Βασιλίνα ένιωσε μεγαλύτερο πόθο να ιδεί με τα μάτια της τον άγιο γέροντα και εσκέφθηκε να μεταμφιεσθεί σε άνδρα, να κατεβεί προς αυτόν στη Λαύρα και να του εξομολογηθεί τα δικά της. Καθώς αυτό του εφανερώθηκε από αγγελική οπτασία, της δηλώνει λέγοντας: «Γνώριζε ότι, κι αν έλθεις, δεν θα με ιδείς· μη κοπιάζεις λοιπόν, αλλά μάλλον υπόμεινε και όπου μείνεις, θα σου παρουσιασθώ στον ύπνο, θα ακούσω όσα μου ειπείς και όσα μου υποδείξει ο Θεός, θα σου τα ανακοινώσω».

Αφού άκουσε εκείνη αυτά τα λόγια και είστευσε, δέχεται την οπτασία καθαρά. Πράγματι της παρουσιάζεται στον ύπνο και της λέγει: «Να λοιπόν, ο Θεός μ' έστειλε προς εσένα· πές μου, τι θέλεις».

Εκείνη, αφού είπε τα δικά της, εδέχθηκε κατάλληλη απόκριση και εσηκώθηκε, ευχαριστώντας τον Θεό. Όταν ήλθε ο μαθητής του γέροντα, του είπε και την εμφάνιση και τον χαρακτήρα. Εγώ άκουσα αυτά τα πράγματα από εκείνη την διάκονο Βασιλίνα και τα εξέθεσα στην παρούσα συγγραφή.

Ο τόπος στον οποίο εγκλείσθηκε εκείνος ο άγιος γέροντας έχει γκρεμό προς τα δυτικά πολύ ψηλόν, που χρησιμεύει σαν τοίχος, στον οποίο στηρίζεται η στέγη του κελλιού. Η πέτρα του γκρεμού είναι τόσο ξηρή και άνυδρη, ώστε να μη φέρει ούτε σταλαματιά στο κελλί. Μία ημέρα λοιπόν ο άγιος αυτός γέροντας επήρε τον σπόρο ενός σύκου και είπε στους μαθητές του Θεόδωρο και Ιωάννη: «Ακούστε με, τέκνα μου· αν η φιλανθρωπία του Θεού σώσει χάρη σε τούτο το σπέρμα και δύναμη σε τούτη την πέτρα για να καρπογονήσει, να γνωρίζετε ότι μου χαρίζει δωρεά τη βασιλεία των ουρανών».

Κι αφού είπε αυτά προσκόλλησε το σύκο στην αράγιστη εκείνη πέτρα. Ο Θεός που συναίνεσε να βλαστήσει και να ανθήσει η ξηρή ράβδος του Ααρών[27], διέταξε να βλαστήσει και η άρρηκτη τούτη και ξηρότατη πέτρα, για να δείξει στις μετέπειτα γενεές ποιά χάρη πέτυχε ο δούλος του. Όταν ο γέροντας είδε τον βλαστό ευχαρίστησε τον Θεό με δάκρυα. Κι αυτός ο βλαστός, ανεβαίνοντας προς το ύψος, έφθασε στη στέγη, την οποία και εγκρέμισαν, και γενικά, στον ένα χρόνο εκαρποφόρησε τρία σύκα. Ο γέροντας τα επήρε, τα εφίλησε με δάκρυα και τα έφαγε ευχαριστώντας το Θεό, ο οποίος τον ικανοποίησε, ενώ έδωσε μικρά κομμάτια και στους μαθητές του. Και να το δένδρο φωνάζει μαρτυρώντας την αρετή του γέροντα. Αφού αυτός ο θεοφόρος γέροντας έφαγε τα σύκα, ετοιμαζόταν για την έξοδο.

Επειδή έπειτα έφθασε σε βαθιά γεράματα, άνοιξαν οι μαθητές τον τόπο για να τον υπηρετούν.

Εγώ λοιπόν εισήλθα προς αυτόν και, καθώς είδα το φοβερό θέαμα του βλαστού, παρατηρούσα προσεκτικά πως ριζώθηκε κι αν είχε σχισμή η πέτρα, αλλά δεν μπόρεσα να εύρω, ώστε είπα έκπληκτος:

«Πω πω βάθος πλούτου και σοφίας και γνώσεως Θεου· πόσο ανεξερεύνητα είναι τα κρίματά του και ανεξιχνίαστοι οι δρόμοι του!»[28]

Διότι όσοι έχουν πολυχρόνια πείρα της Λαύρας του μακαρίου Σάββα γνωρίζουν ότι δεν γίνεται στον αέρα και στον κήπο συκιά ή άλλο δένδρο εξ αιτίας της πολλής θερμότητας και ξηρότητας των αέρων της Λαύρας. Αν όμως αναφέρει κανείς τα δένδρα του μικρού κοινοβίου της ίδιας Λαύρας που είναι δίπλα στο δρόμο, ας γνωρίζει αυτός ότι εκείνα είναι προϊόν ευχής του μακαρίου Σάββα, που ευρήκε βάθος γης και ευκολία από τα βρόχινα ύδατα του χειμάρρου και τους πατέρες του ίδιου μικρού κοινοβίου που τα ποτίζουν ως τώρα από το νερό του χειμάρρου όλο τον χειμώνα. Μάλιστα, ενώ πολλοί επεχείρησαν να φυτεύσουν κοντά στον χείμαρρο, όπου υπήρχε βάθος γης και επότιζαν όλο τον χειμώνα, κατόρθωσαν να κρατήσουν τα φυτά μόλις ένα έτος, εξ αιτίας, όπως έχει λεχθεί, της πολλής ξηρότητας των αέρων και της σφοδρότητας των καυμάτων.

Αυτά τα λίγα διάλεξα από τα πολλά και τα παρέδωσα με τη γραφή. Παρέλειψα όμως να διηγηθώ τους περί πίστεως αγώνες του, τους οποίους επέδειξε κατά των δογμάτων και των υπερασπιστών του Ώριγένους και του Θεοδώρου Μοψουεστίας, και τους διωγμούς που υπέμεινε κατά το ευαγγέλιο, υπέρ των αποστολικών δογμάτων. Αλλά τα ανδραγαθήματα αυτού τα παραχωρώ σε άλλους συγγραφείς για να τα διηγηθούν. Διότι γνωρίζω καλά ότι μετά την άποβίωσή του, όπως είναι εύλογο, πολλοί θα φρονήσουν να περιγράψουν τους αγώνες και διωγμούς και κινδύνους, τους οποίους υπέμεινε για χάρη της ορθόδοξης πίστεως, και τις νίκες και τις ένδοξες ενέργειες του, αφού σε όλη την εδώ διαμονή του έγινε περίφημος και περιβόητος για τον βίο και τις αστραφτερές αρετές του.

Όπως μάλιστα άκουσα από την αγία γλώσσα του να διηγείται, κατά το εικοστό όγδοο έτος της ηλικίας του χειροτονήθηκε επίσκοπος, καθώς έχει λεχθεί και παραπάνω, έκαμε στην επισκοπή εννέα έτη, έμεινε στη Λαύρα πρωτύτερα δώδεκα έτη, από τα οποία έξι υπηρέτησε και έξι ησύχασε, έμεινε στον Ρουβά έξι έτη και στο κελλί κλεισμένος, στο οποίο ησυχάζει ως τώρα, συμπλήρωσε σαράντα επτά έτη· και να, έφθασε το εκατοστό τέταρτο έτος της ηλικίας του[29] και είναι πολύ πρεσβύτες και φαιδρός στο πρόσωπο, προθυμότατος στην ψυχή και γεμάτος θεία

χάρη. Ευχόμαστε και εμείς οι ταπεινοί στο Θεό να τον δυναμώνει κάθε φορά περισσότερο και να τον τελειώσει ειρηνικά.

Είθε με τις ευχές του να ελεήσει κι εμάς τους ταπεινούς και αμαρτωλούς που συγγράψαμε αυτόν τον βίο, στους αιώνες των αιώνων. Γένοιτο.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Διήγησις Κυρίλλου του Σκυθοπολίτου (Φιλοκαλία των Νηπτικών και Ασκητικών).
2. Η 7η Ινδικτιώνα συμπίπτει, με το έτος 1 Σεπτεμβρίου του 453 έως 31 Αυγούστου του 454.
3. Δηλαδή από 8 Ιανουαρίου του 481 έως 7 Ιανουαρίου του 482.
4. Στο οικείο μέρος του βιβλίου της Γενέσεως.
5. Β' Κορ. 10,5.
6. Η θεόκτιστη σπηλαιώδης εκκλησία της Μεγάλης Λαύρας εγκαινιάσθηκε στις 12 Δεκεμβρίου του 490.
7. Β' Κορ. 10,11.
8. Δ' Βασ. 4,27.
9. 1 Σεπτεμβρίου του 492.
10. 1 Σεπτεμβρίου του 493.
11. Ψαλμ. 2,11.
12. Από 1 Σεπτεμβρίου του 493 έως 31 Αύγουστου του 496.
13. Από 1 Σεπτεμβρίου του 497 έως 31 Αύγουστου του 498.
14. Ματθ. 24,12.
15. Ματθ. 24,12.
16. Πράξ. 9,15.
17. Η εκκλησία εγκαινιάσθηκε την 1 Ιουλίου του 501
18. Το πεντηκοστό έτος του Ιωάννη ήταν από 8 Ιανουαρίου του 503 έως 7 Ιανουαρίου του 504. Η Ινδικτιώνα ενδεκάτη από 1 Σεπτεμβρίου του 502 έως 31

Αυγούστου του 503.

19. Βήλ και Δράκων, Δανιήλ 14,36.

20. Ματθ. 7,14. 13.

21. Ψαλμ. 77,20.

22. Ψαλμ. 124,3.

23. Η β' Ινδικτιώνα έπεφτε από 1 Σεπτεμβρίου του 508 έως 21 Αύγουστου του 509. Το πεντηκοστό έκτο έτος του άρχιζε την 8 Ιανουαρίου του 509.

24. Η δεκάτη Ινδικτιώνα έπεφτε από 1 Σεπτεμβρίου του 531 έως 31 Αύγουστου του 532. Όμως ο Σάββας εκοιμήθη την πέμπτη Δεκεμβρίου του 532, δηλαδή την ενάτη Ινδικτιώνα.

25. Το ενενηκοστό έτος του άρχιζε από 8 Ιανουαρίου του 543. Όμως η έκτη Ινδικτιώνα άρχιζε από την 1 Σεπτεμβρίου του 542.

26. Ιούλιος του 542.

27. Αρ. 17,8.

28. Ρωμ. 11,33.

29. Το εκατοστό τέταρτο έτος της ηλικίας του Ιωάννη ήταν μεταξύ 8 Ιανουαρίου του 557 και 7 Ιανουαρίου του 558.

Πηγή: Άγιος Ιωάννης ο Ησυχαστής· Επίσκοπος Κολωνίας ο Σαββαΐτης – Βίος Αγίου - Ασματική Ακολουθία – Παρακλητικός Κανών – Χαιρετισμοί, Επιμέλεια-Προσφορά: Βασίλειος Μιχ. Δανός, Εκδόσεις Ιεράς Λαύρας Σάββα του Ηγιασμένου 2010.